

Шлахтер М.Л. Перші відомості про копрофільні гриби Національного природного парку «Дністровський каньйон» // Матеріали XI міжнародної наукової конференції молодих науковців «Біологія: від молекули до біосфери» (26 листопада – 2 грудня 2016 р., м. Харків, Україна). – Х: Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – С. 164.

ПЕРШІ ВІДОМОСТІ ПРО КОПРОФІЛЬНІ ГРИБИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН»

Шлахтер М.Л.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, біологічний факультет, кафедра мікології та фітоімунології, пл. Свободи, 4, м. Харків, Україна
e-mail: shlahterm@ukr.net

Екскременти травоядних тварин являють собою унікальний за хімічним складом та походженням субстрат, тож замешкуються переважно спеціалізованими видами сапротрофних грибів, що отримали назву копрофільних (далі КГ). Життєвий цикл КГ починається з активації його спор в шлунково-кишковому тракті тварини, на посліді якої він розвивається. Оскільки умови травної системи тварин відрізняються, то певні види КГ здатні замешкувати лише послід певних видів тварин. Така відповідність між грибом та твариною, є прикладом тривалої коеволюції, завдяки чому КГ стали класичними модельними об'єктами при дослідженні коеволюційних систем. Цікаво також, що протягом короткого часу розкладання екскрементів на них спостерігається поступова зміна видів КГ, кожен з яких колонізує субстрат лише певної стадії розкладу. Це робить їх зручними модельними об'єктами при вивченні сукцесій (Bell, 1983, Doveri, 2005).

На тлі численних іноземних публікацій, що присвячені біорізноманіттю копрофільних, є дивною повна відсутність відомостей про представників цієї групи в багатьох об'єктах ПЗФ України. В Літописі Природи національного природного парку «Дністровський каньйон» (Теннопільська обл.), інформація про гриби взагалі відсутня, тож вивчення мікробіоти цієї території є актуальним.

Збір зразків посліду у НПП «Дністровський каньйон» проводився під час двох польових виїздів – у червні та жовтні 2016 р. за загальноприйнятою методикою. Матеріал підсушувався і зберігався у паперових конвертах задля запобігання розвитку плісняв, а потім закладався у вологі камери з метою отримання спораношень КГ та їх подальшого визначення. Ідентифікація видів проводилася за серією сучасних монографій та статей (Doveri, 2005; Asgari, Zare, 2011, Doveri, 2014; Корольова, 2014 та ін.)

В результаті проведеної роботи нами було виявлено 7 видів копрофільних грибів на посліді 3 видів тварин – *Bos taurus taurus* (корова) L., *Capriolus capriolus* L. (сарна європейська) та *Lepus europeus* L. (заєць сірий). Список знайдених видів наводимо нижче.

Pilobolus crystallinus (F.H. Wigg.) Tode, виявлений на екскрементах корови, належить до відділу Zygomycota Moreau. Решта видів є представниками відділу Ascomycota (Berk.) Caval.-Sm. Це дискоміцети *Ascobolus immersus* Pers., *Cheilymenia stercorea* (Pers.) Boud., *Saccobolus truncatus* Velen. та піреноміцети *Sporormiella minima* (Auersw.) S.I. Ahmed et Cain, знайдені на екскрементах корови. Два види піреноміцетів – *Sordaria conoidea* Cailleux та *Chaetomium bostrychodes* Zopf були знайдені на посліді зайця, останній з названих вид також був виявлений на посліді сарни. Усі перелічені види зареєстровані на території НПП «Дністровський каньйон» вперше.

Summary. First (preliminary) results of a pilot study of dung fungi in National Nature Park “Dnistrovsky kanyon” are reported. At the moment we identified 7 species, found on dung of *Bos taurus taurus* L., *Capriolus capriolus* L. and *Lepus europeus* L. There are *Ascobolus immersus* Pers., *Chaetomium bostrychodes* Zopf, *Cheilymenia stercorea* (Pers.) Boud., *Pilobolus crystallinus* (F.H. Wigg.) Tode, *Saccobolus truncatus* Velen., *Sordaria conoidea* Cailleux and *Sporormiella minima* (Auersw.) S.I. Ahmed et Cain.

Роботу виконано під керівництвом доцента кафедри мікології та фітоімунології Акулова О.Ю.